

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23747/2024
12.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца Социјалистичке партије Србије, Нови Београд, чији су пуномоћници др Ивица Чолак и Андреа Николић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1632/24 од 19.08.2024. године, у седници одржаној 12.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1632/24 од 19.08.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 519/2023 од 05.02.2024. године утврђено је да је тужилац титулар права својине на објекту број 1 који носи назив Зграда државних органа и организација, у улици ... број ... у ..., на катастарској парцели ... к.о. ..., уписаној у листу непокретности број ... к.о. ..., удео 1/1, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи; утврђено је да је тужилац титулар права својине на објекту број 2 који носи назив Зграда државних органа и организација, у улици ... у ..., на кат. парц. ... к.о. ..., уписаној у листу непокретности број ... к.о. ..., удео 1/1, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи; утврђено је да је тужилац титулар права коришћења на земљишту, удео 1/1 и то земљишту под зградом и другим објектима површине 675 м2, земљишту под зградом и другим објектима површине 224 м2 и земљиште уз зграду и други објекат у површини од 176 м2, што укупно износи 1075 м2, врста земљишта – градско грађевинско земљиште на кат. парц ... к.о. ..., уписаном у листу непокретности број ... к.о. ..., што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи; тужена је обавезана да тужиоцу надокнади парничне трошкове од 510.720,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1632/24 од 19.08.2024. године, усвојена је жалба тужене и првостепена пресуда преиначена тако што је тужбени захтев у целости одбијен и тужилац обавезан да туженој надокнади парничне трошкове од 239.040,00 динара и трошкове жалбеног поступка од 192.907,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих разлога дозвољених Законом о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не конкретизују друге битне повреде одредаба парничног поступка које су одредбама члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП предвиђене као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу Одлуке Народног одбора Града Новог Сада од 17.06.1954. године и Уговора о замени закљученог 06.08.1954. године, извршена је замена непокретности у општенародној имовини, тако што је Покрајински комитет Савеза комуниста Војводине за предату непокретност Граду Новом Саду заузврат добио непокретности уписане у з.к.ул. ... к.о. ..., парц. бр. .../... кућа и двориште на ... број .. површине 117 квадратних хвати и парцела број .../... кућа и двориште на истој адреси површине 187 квадратних хвати. У Уговору о замени је констатовано да су непокретности дате у замену исте вредности и да нико нема обавезу исплате накнаде, као и да су уговарачи ступили у посед замењених непокретности на дан потписивања уговора. На основу овог уговора уписано је у земљишној књизи на обе непокретности право власништва у корист Савеза комуниста Србије за Војводину. Приликом обнове земљишне књиге у катастарској општини Нови Сад извршеној у току 1979. – 1982. године извршена је промена уписа стварних права, па је на непокретностима уписана друштвена својина, као корисник непокретности у друштвеној својини Покрајински комитет Савеза комуниста Војводине, те је извршена пренумерација парцела и оне добиле један парцелни број ... и површину 10 а 65 м². Према стању 10.03.1989. године, површина објекта број ..., на коме је дограђен трећи спрат износи 2.477,39 м², површина дограђеног анекса 565,08 м², укупно 3.042,47 м². На основу одлука надлежних органа Социјалистичког савеза радног народа Србије од 05.07.1990. године и Савеза комуниста Србије од 12.07.1990. године, ове друштвене политичке организације су се ујединиле и основале Социјалистичку партију Србије, која је уписана у регистар политичких организација 27.07.1990. године. На основу Одлуке о преузимању имовинских и других права и обавеза од Савеза комуниста Војводине и Савеза социјалистичког радног народа Војводине од 20.10.1990. године, у земљишној књизи уписана је као носилац права коришћења на спорним непокретностима Социјалистичка партија Србије – Покрајинска организација СПС за Војводину. Актуелна адреса непокретности је улица ... број У поступку за излагање података о непокретностима и правима на њима у к.о. ... 24.11.2005. године утврђено је да су спорне непокретности на основу чланова 13. и 14. Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ бр. 73/00) и 59 Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе („Службени лист СЦГ“ бр. 1/03) својина Републике

Србије, као правног следбеника Савезне Републике Југославије на чијој територији је имовина државе чланице. Приговор Покрајинског одбора СПС у Војводини против ове одлуке одбијен је решењем РГЗ, Комисије за излагање података о непокретностима и правима на њима од 18.01.2006. године.

Са полазиштем на наведено утврђење, првостепени суд налази да је тужбени захтев за утврђење својине основан, пошто је теретно стицање непокретности 06.08.1954. године водило праву располагања и управљања непокретностима од стране правног претходника тужиоца. Тужилац, као друштвено правно лице је својину на непокретностима могао да стекне тек после ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основним својинскоправним односима („Службени лист СРЈ“ бр. 29/96 од 26.06.1996. године), па је имајући у виду непрекинути посед на непокретности од 1954. године тужилац власник непокретности по правном основу одржаја у смислу члана 28. Закона о основама својинскоправних односа.

Другостепени суд не прихвата становиште првостепеног суда да спорни однос међу странкама регулишу одредбе Закона о основана својинскоправних односа. Друштвено политичке организације добиле су правни субјективитет тек Уставом СФРЈ донетим 1974. године, а по Статуту Савеза Комуниста Србије који је усаглашен са Статутом Савеза комуниста Југославије, оба донета 1978. године, Савез комуниста Косова и Савез комуниста Војводине су саставни делови Савеза комуниста Србије. Произилази да лице које је било уписано као корисник непокретности у друштвеној својини у земљишној књизи није имало правни субјективитет, па самим тим није могло имати ни имовину. У том временском периоду није било политичких странака, а друштвено политичке организације које су се бавиле политичким радом добијале су на коришћење непокретне ствари у друштвеној својини. У транзиционом периоду донети су појединачни системски закони, у сврху преласка на својински статус прокламован чланом 56. Устава Републике Србије из 1990. године, по коме се јемчи једнака правна заштита свим облицима својине – друштвене, државне, приватне и задружне. Тако је својински статус непокретности у друштвеној својини које су биле на управљању, коришћењу и располагању друштвено политичких организација уређен Законом о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“ бр. 73/2000), који је престао да важи 18.07.2003. године, осим одредби чланова 13. и 14, на основу којих и одредбе члана 59. став 3. Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе је тужена Република Србија уписана у јавној евиденцији непокретности као власник спорних непокретности. Према одредби члана 13. тог закона, имовина која је била на управљању, коришћењу и располагању Савеза комуниста Југославије, Социјалистичког савеза радног народа Југославије и Савеза социјалистичке омладине Југославије, а коју су чинили објекти, пословни простор, опрема, канцеларијски намештај и сл. својина је Савезне Републике Југославије. Савезни орган надлежан за послове правде сачиниће евиденцију имовине према корисницима, до ступања на снагу закона, врсти, количини, односно површини и локацији, утврдити њено стање и предложити начин коришћења и кориснике те имовине, с тим што ће најмање $\frac{1}{2}$ непокретности које су у својину Савезне Републике Југославије прешле применом тог члана бити додељено парламентарним странкама на коришћење за редован рад. Корисници имовине дужни су да је предају Савезној влади најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона. Не постоји други правни основ по коме би предметне непокретности могле бити у приватној својини било које друге политичке партије, па тако ни тужиоца.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право у конкретном случају када тужилац захтев за утврђење својине заснива на чињеницама да су уједињени Савез комуниста Србије и Савез

социјалистичког радног народа Србије јула 1990. године основали Социјалистичку партију Србије, да је организациони део Савеза комуниста Србије за Војводину стекао посед на спорним непокретностима по основу уговора о замени непокретности у општенародној имовини 1954. године, те да је организациони део СПС у Војводини од оснивања те партије 27.07.1990. године у поседу спорних непокретности. Тужбени захтев није заснован на чињеницама да је из имовине Савеза комуниста Србије, организационог дела за Војводину, односно Социјалистичке партије Србије финансирана доградња спорних непокретности, на ове околности нису предлагани и изведени докази, па наводи ревизије везани за извођење грађевинских радова на објектима не могу утицати на одлуку у овој фази поступка.

Устав Републике Србије („Службени гласник РС“ 1/90) у глави III - Економско и социјално уређење, чланом 56. јемчи друштвену, државну, приватну и задружну својину и друге облике својине и прокламује да сви облици својине имају једнаку правну заштиту.

Реализујући прокламовано економско уређење држава је низом системских закона уредила начине и рокове преласка друштвене у друге облике својине. Област финансирања политичких партија и обезбеђења непокретности за политичко деловање парламентарних партија држава је регулисала чланом 13. Закона о финансирању политичких странака, како то правилно налази другостепени суд. Ова одредба је и даље у примени, а другим законом није уређен својински статус непокретности које су биле у друштвеној својини и на којима је право коришћења било уписано у корист друштвено политичких организација.

Из наведених разлога, чињенице садржине правних аката које је тужилац доносио од свог оснивања па надаље у сврху уређења своје организације и начина политичког деловања, као и чињеница да је тужилац у поседу спорних непокретности, нису од утицаја на одлуку о постављеном тужбеном захтеву за утврђење својине, пошто је тужена држава правилно у катастру непокретности уписана као власник спорних непокретности на основу члана 13. Закона о финансирању политичких странака. Савез комуниста Србије, односно његов организациони део за Војводину у смислу наведених релевантних одредби није могао имати својину на спорним непокретностима у друштвеној својини, па стварно право таквог квалитета не може стећи ни тужилац у смислу одредби чланова 28. и 72. Закона о основама својинскоправних односа на којима темељи свој захтев. По овим одредбама за стицање својине по правном основу одржаја неопходна је савесна државина, а за савесност је потребно да лице које држи ствар не зна или не може знати да ствар који држи није његова.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**